

Okupacijska pravda

(eng. *occupational justice*)

Ljudi su društvena bića koja imaju potrebu sudjelovati u okupacijama (svakodnevnim aktivnostima) koje ih osnažuju, daju mogućnost izbora i kontrole te koje su esencijalne u promicanju zdravlja, dobiti i društvene uključenosti (Townsend & Wilcock, 2004). Okupacijska pravda je usmjerena na promicanje jednakosti i pravednosti koja omogućuje sudjelova-

nje u okupacijama koje doprinose zdravlju i kvaliteti života (Dorocher, 2013). S druge strane, okupacijska nepravda je prisutna kada su prava i slobode sudjelovanja u okupacijama koja doprinose pojedinačnom ili kolektivnom blagostanju narušena (Hammell, 2017). U literaturi je poznato nekoliko oblika okupacijske nepravde:

Okupacijska deprivacija (eng. *occupational deprivation*)

Okupacijska deprivacija podrazumijeva stanje neuključenosti u okupacije koje su neophodne ili koje imaju smisao za osobu, a razlog su okolnosti koje nisu pod njenim utjecajem niti kontrolom (Whiteford, 2000). Wilcock (1998) smatra da su nezaposlene osobe, one koje žive u siromaštvu, zatvorenici, grupe koje su manjini skupine koje su najsklonije iskusiti okupacijsku deprivaciju, jednako kao i izbjeglice (Whiteford, 2000). Ograničen izbor u okupacijama zbog geografske lokacije, sposobnosti i drugih razloga također mogu uzrokovati okupacijsku deprivaciju (Townsend & Wilcock, 2004).

Okupacijska marginalizacija (eng. *occupational marginalization*)

Okupacijska marginalizacija se odnosi na nemogućnost donošenja svakodnevnih odluka i izbora tijekom sudjelovanja u okupacijama, imajući u vidu da je mogućnost izbora i kontrole u onom što radimo temelj onog što nas osnažuje kao ljudska bića (Townsend & Wilcock, 2004).

Okupacijsko otuđenje (eng. *occupational alienation*)

Okupacijsko otuđenje podrazumijeva nemogućnost populacije ili pojedinca da iskusi one okupacije koje im daju smisao i koje ih obogaćuju, s tim da se nedostatak prilika ili resursa koje pružaju taj doživljaj smatra nepravdom (Townsend & Wilcock, 2004).

Okupacijska neravnoteža (eng. *occupational imbalance*)

Okupacijska neravnoteža na razini pojedinca odnosi se na prekomjerno provođenje vremena u jednom području života, a na štetu drugog područja (Stadnyk i sur. 2010). Na razini populacije, odnosi se na grupu koja ne sudjeluje u radu i dobiti ekonomskog stvaranja (Townsend & Wilcock, 2004).

Okupacijski aparthejd (eng. *occupational apartheid*)

Okupacijski aparthejd se odnosi na segregaciju grupe ljudi kroz ograničavanje pristupa sudjelovanju u smislenim i dostojanstvenim svakodnevnim okupacijama na temelju boje kože, spola, nacionalnosti, religije, spolne orijentacije, društvenog statusa i drugih osobnih karakteristika (Kronenberg & Pollard, 2005).

Literatura:

Durocher, E. (2013). Occupational Justice: Future Directions. *Journal of Occupational Science*. 1-12.
Hammell K., & Beagan. (2017). Occupational injustice: A critique. *Canadian Journal of Occupational Therapy*. 84(1), 58-68.

Kronenberg, F. & Pollard, N. (2005). Overcoming Occupational Apartheid. A preliminary exploration of the political nature of occupational therapy. U: Occupational Therapy without borders: Learning from the spirit of the survivors. Kronenberg, F i sur. Elsevier Limited.

Townsend, E. & Wilcock, A. (2004). Occupational justice and client-centred practice: A dialogue in progress. (2004). *Canadian Journal of Occupational Therapy*. 71(2), 75-87.